

مراسم عزاداری

مراسم عزاداری

س ۱۴۴۰. در حسینیه ها و مساجد بیشتر مناطق به خصوص روستاها مراسم شبیه خوانی (۱) به اعتبار این که از سنت های قدیمی است برگزار می شود که گاهی اثر مثبتی در نفوس مردم دارد، این مراسم چه حکمی دارند؟

ج. اگر مراسم شبیه خوانی مشتمل بر امور دروغ و باطل نباشند و مستلزم مفسده هم نباشند و با توجه به مقتضیات زمان باعث وهن مذهب حق هم نشوند، اشکال ندارند، ولی در عین حال بهتر است که به جای آن ها، مجالس وعظ و ارشاد و ذکر مصائب حسینی و مرثیه خوانی برپا شود.

س ۱۴۴۱. استفاده از طبل و سنج و شیپور و همچنین زنجیرهایی که دارای تیغ هستند در مجالس و دسته های عزاداری چه حکمی دارد؟

ج. اگر استفاده از زنجیرهای مزبور موجب وهن مذهب در برابر مردم شود و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد، جایز نیست ولی استفاده از شیپور و طبل و سنج به نحو متعارف اشکال ندارد.

س ۱۴۴۲. در بعضی از مساجد در ایام عزاداری از علم های ۵ متعددی استفاده می شود که دارای تزیینات زیاد و گران بهایی است و گاهی موجب سؤال متدینین از اصل فلسفه آن ها می گردد و در برنامه های تبلیغی خلل ایجاد می کند و حتی با اهداف مقدس مسجد تعارض دارد، حکم شرعی در این رابطه چیست؟

ج. اگر قرارداد آن ها در مسجد با شئونات عرفی مسجد منافات داشته باشد و یا برای نمازگزاران مزاحمت ایجاد کند، اشکال دارد.

س ۱۴۴۳. اگر شخصی علمی را برای عزاداری سیدالشهدا (ع) نذر کرده باشد، آیا جایز است مسئولین حسینیه از قبول آن خودداری کنند؟

ج. این نذر، متولی حسینیه و هیأت امناء آن را ملزم به قبول علم نمی کند.

س ۱۴۴۴. استفاده از علم در مراسم عزاداری سیدالشهدا (ع) با قرارداد آن در مجلس عزا یا حمل آن در دسته عزاداری چه حکمی دارد؟

ج. فی نفسه اشکال ندارد ولی نباید این امور جزء دین شمرده شوند.

س ۱۴۴۵. اگر بعضی از واجبات از مکلف به سبب شرکت در مجالس عزاداری فوت شود مثلاً نماز صبح قضا شود، آیا بهتر است بعد از این در این مجالس شرکت نکند یا این که عدم شرکت او باعث دوری از اهل بیت (علیهم السلام) می شود؟

ج. بدیهی است که نماز واجب، مقدم بر فضیلت شرکت در مجالس عزاداری اهل بیت (علیهم السلام) است و ترک نماز و فوت شدن آن به بهانه شرکت در عزاداری امام حسین (ع) جایز نیست، ولی شرکت در عزاداری به گونه ای که مزاحم نماز نباشد ممکن و از مستحبات مؤکد است.

س ۱۴۴۶. در بعضی از هیأت های مذهبی مصیبت هایی خوانده می شود که مستند به مقتل معتبری نیست و از هیچ عالم یا مرجعی هم شنیده نشده است و هنگامی که از خواننده مصیبت از منبع آن سؤال می شود، پاسخ می دهند که اهل بیت (علیهم السلام) این گونه به ما

فهمانده اند و یا ما را راهنمایی کرده اند و واقعه کربلا فقط در مقاتل نیست و منبع آن هم فقط گفته های علما نمی باشد بلکه گاهی بعضی از امور برای مداح یا خطیب حسینی از راه الهام و مکاشفه مکشوف می شود، سؤال من این است که آیا نقل وقایع از این طریق صحیح است یا خیر؟ و در صورتی که صحیح نباشد، تکلیف شنوندگان چیست؟

ج. نقل مطالب به صورت مزبور بدون این که مستند به روایتی باشد و یا در تاریخ ثابت شده باشد، وجه شرعی ندارد مگر آن که نقل آن به عنوان بیان حال به حسب برداشت متکلم بوده و علم به خلاف بودن آن، نداشته باشد و تکلیف شنوندگان نهی از منکر است به شرطی که موضوع و شرایط آن نزد آنان ثابت شده باشد.

س ۱۴۴۷. از ساختمان حسینیه صدای قرائت قرآن و مجالس حسینی بسیار بلند پخش می شود به طوری که صدای آن از بیرون شهر هم شنیده می شود و این امر منجر به سلب آسایش همسایگان شده است و مسئولین و سخنرانان حسینیه اصرار به ادامه آن دارند، این عمل چه حکمی دارد؟

ج. اگرچه اقامه مراسم و شعائر دینی در زمان های مناسب در حسینیه از بهترین کارها و جزو مستحبات مؤکد می باشد، ولی واجب است برگزارکنندگان مراسم و عزاداران تا حد امکان از اذیت و ایجاد مزاحمت برای همسایگان پرهیزند هرچند با کم کردن صدای بلندگو و تغییر جهت آن به طرف داخل حسینیه باشد.

س ۱۴۴۸. نظر شریف حضرت عالی نسبت به ادامه حرکت دسته های عزاداری در شب های محرم تا نصف شب همراه با استفاده از طبل و نی چیست؟

ج. به راه انداختن دسته های عزاداری برای سیدالشهدا و اصحاب او (علیهم السلام) و شرکت در امثال این مراسم امر بسیار پسندیده و مطلوبی است و از بزرگترین اعمالی است که انسان را به خداوند نزدیک می کند، ولی باید از هر عملی که باعث اذیت دیگران می شود و یا فی نفسه از نظر شرعی حرام است، پرهیز کرد.

س ۱۴۴۹. استفاده از آلات موسیقی مانند ارگ (از آلات موسیقی و شبیه پیانو است) و سنج و غیر آن ها در مراسم عزاداری چه حکمی دارد؟

ج. استفاده از آلات موسیقی، مناسب با عزاداری سالار شهیدان نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود.

س ۱۴۵۰. آیا آن چه متداول شده که به عنوان عزاداری برای امام حسین (ع) گوشت بدن را سوراخ کرده و قفل و سنگ کیلو به آن آویزان می کنند، جایز است؟

ج. این گونه اعمال که موجب وهن مذهب می شوند جایز نیست.

س ۱۴۵۱. اگر انسان در زیارتگاه های ائمه (علیهم السلام) خود را به زمین بیندازد و همانند بعضی از مردم که صورت و سینه خود را بر زمین می مالند تا از آن خون جاری شود و به همان حالت وارد حرم می شوند، عمل کند چه حکمی دارد؟

ج. این اعمال که به عنوان اظهار حزن و عزاداری ستی و محبت ائمه (علیهم السلام) محسوب نمی شوند از نظر شرعی اعتباری ندارند، بلکه اگر منجر به ضرر بدنی قابل توجه و یا وهن مذهب شوند، جایز نیست.

س ۱۴۵۲. در بعضی از مناطق زنان مراسمی را به اسم سفره حضرت ابوالفضل (ع) برای اجرای برنامه هایی به عنوان جشن عروسی حضرت

فاطمه (سلام الله علیها) برگزار می کنند و در آن شعرهای عروسی خوانده و کف می زند و سپس شروع به رقص می کنند، انجام این امور چه حکمی دارد؟

ج. برگزاری این جشن ها و مراسم اگر همراه با ذکر اکاذیب و مطالب باطل نبوده و موجب وهن مذهب نشود، فی نفسه اشکال ندارد و اما رقص، حکم آن در مسأله ۱۱۶۷ گذشت.

س ۱۴۵۳. باقی مانده اموالی که به عنوان هزینه های مراسم عاشورای امام حسین (ع) جمع آوری می شود، در چه موردی باید خرج شود؟

ج. می توان اموال باقی مانده را با کسب اجازه اهداء کنندگان آن ها در امور خیریه مصرف کرد و یا آن ها را برای مصرف در مجالس عزاداری آینده نگه داشت.

س ۱۴۵۴. آیا جایز است در ایام محرم از افراد خیر اموالی را جمع آوری کرد و با تقسیم آن ها به سهم های مختلف، قسمتی را به قاری قرآن و مرثیه خوان و سخنران داد و باقی مانده را برای برگزاری مجالس مصرف کرد؟

ج. اگر با رضایت و موافقت صاحبان اموال باشد، اشکال ندارد.

س ۱۴۵۵. آیا جایز است زنان با حفظ حجاب و پوشیدن لباس خاصی که بدن آنان را بپوشاند، در دسته های سینه زنی و زنجیرزنی شرکت کنند؟

ج. شرکت زنان در دسته های سینه زنی و زنجیر زنی شایسته نیست.

س ۱۴۵۶. اگر قمه زدن در عزاداری ائمه (علیهم السلام) موجب مرگ شخص شود، آیا این عمل خودکشی محسوب می شود؟

ج. اگر این عمل عادتاً منجر به فوت نمی شود حکم خودکشی را ندارد ولی اگر از همان ابتدا خوف خطر جانی برای او وجود داشته و در عین حال این کار را انجام داده و منجر به فوت وی شده است، حکم خودکشی را دارد.

س ۱۴۵۷. آیا شرکت در مجالس فاتحه ای که برای مسلمانی که با خودکشی از دنیا رفته، برگزار می شود جایز است؟ قرائت فاتحه برای آنان بر سر قبرشان چه حکمی دارد؟

ج. این کار فی نفسه اشکال ندارد.

س ۱۴۵۸. خواندن مرثیه و مدیحه هایی که شنوندگان را در جشن های تولد ائمه (علیهم السلام) و عید مبعث به گریه بیندازد چه حکمی دارد؟ ریختن پول بر سر حاضرین چه حکمی دارد؟

ج. خواندن مرثیه و مدیحه در جشن های اعیاد دینی اشکال ندارد و پاشیدن پول بر سر حاضرین هم بدون اشکال است بلکه اگر به قصد اظهار شادی و سرور و شادکردن قلوب مؤمنین باشد، ثواب هم دارد.

س ۱۴۵۹. آیا خواندن زن در مجالس عزاداری با علم او به این که مردان نامحرم صدای او را می شنوند جایز است؟

ج. اگر خوف مفسده باشد باید از آن اجتناب شود.

س ۱۴۶۰. در روز عاشورا مراسمی مانند قمه زنی و پابرهنه وارد آتش و ذغال روشن شدن برگزار می شود که علاوه بر این که باعث بدنام شدن مذهب شیعه اثنی عشری در انظار علما و پیروان مذاهب اسلامی و مردم جهان می شود، ضررهای جسمی و روحی هم به این اشخاص وارد می کند و همچنین موجب توهین به مذهب می گردد، نظر شریف حضرت عالی در این باره چیست؟

ج. هر کاری که برای انسان ضرر داشته و یا باعث وهن دین و مذهب گردد حرام است و مؤمنین باید از آن اجتناب کنند و مخفی نیست که بیشتر این امور باعث بدنامی و وهن مذهب اهل بیت (علیهم السلام) می شود و این از بزرگترین ضررها و خسارت هاست.

س ۱۴۶۱. آیا قمه زدن به طور مخفی حلال است یا این که فتوای شریف حضرت عالی عمومیت دارد؟

ج. قمه زنی علاوه بر این که از نظر عرفی از مظاهر حزن و اندوه محسوب نمی شود و سابقه ای در عصر ائمه (علیهم السلام) و زمان های بعد از آن ندارد و تأییدی هم به شکل خاص یا عام از معصوم (ع) در مورد آن نرسیده است، در زمان حاضر موجب وهن و بدنام شدن مذهب می شود بنا بر این در هیچ حالتی جایز نیست.

س ۱۴۶۲. معیار شرعی ضرر اعم از جسمی یا روحی چیست؟

ج. معیار، ضرری است که در نظر عرف، قابل توجه و معتنا باشد.

س ۱۴۶۳. زنجیرزدن به بدن همان گونه که بعضی از مسلمانان انجام می دهند، چه حکمی دارد؟

ج. اگر به نحو متعارف و به گونه ای باشد که از نظر عرفی از مظاهر حزن و اندوه در عزاداری محسوب شود اشکال ندارد.

۱. شبیه خوانی: نمایش وقایع حادثه کربلا است که به صورت سنتی در یک مکان ثابت و یا در حال حرکت در مسیرهای عزاداری حسینی انجام می شود.

۲. چوب یا آهن بزرگی است که به صورت افقی بر روی کتف انسان در جلوی هیأت ها و دسته های عزاداری حسینی به عنوان نوعی شعار حمل می شود و بالای آن صفحه های فنی قابل انعطافی وجود دارد که مزین به پر و جواهرات و مجسمه و غیر آنهاست.